

DE ZWARTEN VAN RENSWOUDE

Theo Willemsen

Als inwoner van Renswoude word je regelmatig geconfronteerd met zwarte wezens. Deze komen in een aantal variëteiten voor.

Bij een grote groep vogelliefhebbers staat de gemeente Renswoude bekend om zijn roekenkolonie in het kasteelpark. Het kasteelbos bestaat voornamelijk uit loofbomen (eiken en beuken) waar ieder jaar weer een aanzienlijke roekenkolonie tot broeden komt. Al meerdere malen is deze kolonie de grootste geweest binnen de provincie Utrecht. In het jaar 2000 werden 243 paartjes geteld (Ype Hoekstra, *de Kruisbek*, jaargang 44, nummer 4).

Naast de roeken komen ook nog aanzienlijke aantallen kraaien en kauwen in het kasteelpark tot broeden. Hiermee zijn weer twee soorten "zwarten van Renswoude" genoemd. Regelmatig zien de akkers rondom het dorp zwart van de foeragerende vogels, voornamelijk roeken en kraaien. De gronden zijn blijkbaar zeer voedselrijk en hebben veel te bieden voor de hongerige vogels.

Vrolijk kwebbelend

Rondom mijn eigen woning valt er ook volop te "genieten" van voornamelijk kauwtjes. Vanuit mijn luie stoel begint dit genieten al vroeg in het seizoen, eigenlijk al midden in de winter. Regelmatig zie ik een aantal kauwtjes ruzie maken rondom de schoorsteen van mijn achterbuurman. Als uiteindelijk de strijd is beslist en de favoriete schoorsteen is ingenomen door een gelukkig koppeltje, breekt er een drukke tijd aan voor de beide vogels. In een zo kort mogelijk tijdsbestek willen zij zoveel mogelijk nestmateriaal in deze smalle opening proppen. Dat een deel van dit materiaal afkomstig is uit mijn tuin, waar grote delen van jonge, net van het tuincentrum afkomstige, plantjes afgerukt worden en door de kauwtjes vrolijk kwebbelend naar het gat in de schoorsteen worden getransporteerd, wordt vanzelfsprekend door mij iets minder gewaardeerd.

Na verloop van tijd is te zien dat het broeden succesvol is geweest. Een tijd van betrekkelijke rust wordt gevolgd door een tijd van grote drukte als de jongen van voer moeten worden voorzien. Dit voedsel wordt voor een deel in mijn tuin gezocht, tot groot vermaak van mijn hond, een Friesche Stabij met ook al een zwarte kop, die uren voor de tuindeuren kan zitten kijken naar de af en aan vliegende vogels. Het ontbreekt er nog maar aan dat hij ze gaat helpen om de wormen uit de grond te trekken.

Als het broeden is afgelopen en de jongen zijn uitgevlogen, verplaatst het hele spektakel zich naar de voorzijde van mijn woning. In mijn voortuin heb ik een "kastanjeboompje" van circa 100 jaar oud staan. Deze boom blijkt niet alleen favoriet bij het gezinnetje uit de schoorsteen van de achterbuurman, maar is een verzamelplaats van meerdere gezinnetjes. In de loop van de zomeravonden verzamelen zich 100 tot 200 kauwtjes die gezellig kwebbelend in mijn boom de nacht doorbrengen. Ze zitten zo dicht op elkaar gestapeld dat ik er afgelopen zomer in één week vijf dood onder de boom had liggen. En dat is nog niet alles. Bedenk je

eens hoeveel mest deze groep weet te produceren. Voor een groot deel komt dit terecht op mijn auto, die in deze periode bijna elke ochtend eerst schoongebikt dient te worden voor ik met fatsoen kan wegrijden. Om maar te zwijgen van het onkruidvrij maken van de tuin op een zwoele zomeravond. Grote kans dat je na afloop met kleren en al onder de douche kan.

Witte veertjes

Naast dit alles heeft Renswoude nog een grote groep "zwarten". Dit is wellicht de meest merkwaardige groep waar iets van te vertellen is. Ze zijn veelal slechts één dag in de week als "zwarten" actief. Kenmerkend voor deze groep is dat zij zich, veelal gehuld in zwarte kledij, verzamelen in gebouwen waar zij allemaal naar een voor hen staande "zwarte" gaan zitten luisteren en op diens aanwijzingen vrolijk beginnen te zingen. Deze voorstaande "zwarte" wordt meestal gekenmerkt door een aantal witte veertjes op zijn of haar bef. Is het hebben van een aantal witte veertjes dan soms toch een kenmerk waardoor deze vogel zich weet te onderscheiden van de rest? Wil hij of zij hiermee aangeven iets meer in de groep in te brengen te hebben dan de overige soortgenoten?

De laatste tijd is wel meer geschreven over vooral zwarte vogels (merels, kraaien) met enkele witte veren en heeft men zich afgevraagd waartoe deze kunnen dienen of hoe deze ontstaan. Heeft het te maken met het voedsel? Mij is niet bekend of in het verleden al eens onderzoek naar bewezen leiderschap is verricht. Het is ook opvallend om te zien hoe grote aantallen naar het naastgelegen dorp vliegen (en omgekeerd) om aan een soort van uitwisselingsprogramma deel te nemen.

Renswoude heeft in de omgeving de naam "Kraaiendorp" te zijn, de inwoners worden daarom gekscherend ook wel "kraaien" genoemd. Er zijn vele redenen te bedenken voor deze naamgeving. Zeker is dat het historisch zo gegroeid is.

Het is een ieder vrij om voor zichzelf vast te stellen welke oorzaak hieraan ten grondslag heeft gelegen. Een aantal opties heb ik hierboven gegeven. Indien er iemand is die de herkomst kent, laat het mij even weten.